

**МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН
НА
КРЪЖОК ПО МЕЖДУНАРОДНО
ПУБЛИЧНО ПРАВО**

Ноември 2022

БРОЙ 9

Съдържание

Дела пред международния съд на ООН	3
Nicaragua v. Colombia.....	3
Armenia v. Azerbaijan	5
Equatorial Guinea v. France No. 2	8
Дела пред ЕСПЧ	11
CASE OF BEELER v. SWITZERLAND	11
CASE OF DARBOE AND CAMARA v. ITALY	16
CASE OF BASU v. GERMANY	20
CASE OF DOLENC v. SLOVENIA	24
Доклади, разработки и обзори.....	27
Violence against women	27
Представяне на отрасли на международното публично право	30
Международно бежанско право	30
Престижно представяне на Европейското състезание по международно хуманитарно и бежанско право.....	35
За Кръжока	36

ДЕЛА ПРЕД МЕЖДУНАРОДНИЯ СЪД НА ООН

Nicaragua v. Colombia

(Question of the Delimitation of the Continental Shelf between Nicaragua and Colombia beyond 200 Nautical Miles from the Nicaraguan Coast)

Настоящото дело представлява „спор, относно определянето на границата между континенталния шелф на Никарагуа отвъд границата от 200 морски мили от изходните линии на териториалното море на Никарагуа, и континенталният шелф на Колумбия”. Според Никарагуа, с Решението си от 2012 г., Съдът не е определил с точност границата между териториалните морета на Никарагуа и Колумбия и следователно този въпрос все още следва да бъде предмет на Решение от Съда.

Относно производството:

Предстоящото устно производство ще даде началото на производството по същество пред Съда. Спорът е повдигнат пред Международния съд на ООН на 16 септември 2013 г., като на 17 март 2016 г., Съдът се произнесе по предварителните възражения на страните по процеса. Съгласно решението на Съда от 2016 г.:

- Отхвърля всички възражения, които са представени от ответника, Колумбия, с изключение на Възражение №5, което се отнася до юрисдикцията на Съда по настоящото дело и допустимостта на исканията на ищеца;
- Приема Възражение №1 представено от ищеца, а именно точното разположение на морската граница между Никарагуа и Колумбия в зоните на континенталния

шелф, които принадлежат на всяка от тях, които са определени от Съда в решението му от 19 ноември 2012 г.;

- Установява, че по настоящото производство Съдът има юрисдикция въз основа на Член 31 от Пакта от Богота.

На 11 октомври 2022 г. Международният съд реши, че при предстоящото устно производство по делото относно въпроса за делимитацията на континенталния шелф между Никарагуа и Колумбия отвъд 200 морски мили от никарагуанското крайбрежие (Никарагуа срещу Колумбия), страните следва да представят аргументите си изключително по отношение на следните **два въпроса**:

1. Съгласно обичайното международно право, от коя точка се простира правото на държава на континентален шелф над 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на нейното териториално море?
2. Какви са критериите, съгласно международното обичайно право, за определяне на границата на континенталния шелф отвъд 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море, и в тази връзка дали параграфи 2 до 6 от Член 76 от Конвенцията на ООН по морско право отразява обичайното международно право?

Изготвила: Анатали Георгиева

Източници:

<https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/154/154-20221004-ORD-01-00-EN.pdf>

<https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/154/154-20160317-JUD-01-00-EN.pdf>

Armenia v. Azerbaijan

(Application of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination)

Настоящото резюме относно развитието по делото за приложимостта на Конвенцията за премахване на всички форми на расова дискриминация между Армения и Азербайджан се касае до молбата за изменение на Разпореждане на Международния съд на ООН (Съда) за постановяване на временни мерки на основание чл. 42 от Статута на Международния съд на ООН.

Факти:

Делото за твърдените нарушения на Конвенцията за премахване на всички форми на расова дискриминация е образувано на 16 септември 2021 г. в резултат на въоръжения конфликт на границата на Армения с Азербайджан.

Граничните сблъсъци на границата на двете страни са продължение на конфликтите, възникнали по отношение на спорния статут на териториите на Нагорни Карабах. Въоръжените конфликти – предмет на искането за постановяване на временни мерки, започват на 13 септември 2021 г., когато Азербайджан предприема операция срещу арменските войски. Азербайджан претендира, че Армения е заплашвала националната сигурност на Азербайджан, което е предпоставка за предприемането на военни действия.

В рамките на операцията мнозина арменски граждани, военнопленници и други лица с неустановен по международното хуманитарно право статут са били задържани. С оглед горните събития Армения входира молба пред Международния съд на ООН за постановяване на временни мерки.

Аргументи:

От една страна:

В своята молба Армения поддържа, че Азербайджан, чрез своите държавни органи и други лица, упражняващи държавна власт, отговаря за сериозни нарушения на Конвенцията за премахване на всички форми на расова дискриминация. Твърдените нарушения са на основание чл. 2, съгласно който страните по Конвенцията са длъжни да провеждат политика за премахване на расовата дискриминация във всичките ѝ форми; чл. 3, създаващ задължение за държавите да предотвратяват, забраняват и изкореняват всякакви дискриминационни практики в териториите,

попадащи под тяхна юрисдикция; на основание чл. 4, който задължава държавите да въведат механизми срещу всички организации, които се основават на идеи за превъзходството на една раса или група лица от един цвят или етнически произход или които се опитват да оправдаят дискриминация в каквато и да е форма. На следващо място, Армения повдига оплакване по чл. 5 и 6, съгласно които страните по Конвенцията се задължават да забранят и премахнат расовата дискриминация във всичките ѝ форми (чл. 5), както и да осигуряват на всяко лице в рамките на техните юрисдикции ефективни средства за защита (чл. 6). Армения твърди, че Азербайджан не е спазил задължението си по чл. 7, съгласно който държавите следва да предприемат незабавни и ефикасни мерки за борба срещу предразсъдъците, които водят до расова дискриминация.

С настоящата молба Армения излага искания за промяна на мерките поради промяна в обстоятелствата по делото, настоявайки Съдът изрично да изиска от Азербайджан да защитава от насилие всички заловени лица и да гарантира тяхната сигурност и равенство пред закона.

От друга страна:

Азербайджан признава наличието на въоръжени действия между страните, но твърди, че Армения е започнала тези действия видно от широкомащабното нападение срещу азербайджанските войски, което е било причина Азербайджан да отговори с военни действия. Още повече, Азербайджан поддържа, че не е имало нападение от страна на азербайджанските власти срещу територията на Армения.

Що се отнася до задържаните цивилни и военнопленници, Азербайджан признава задържането, но твърди, че всички лица вече са репатрирани. С оглед гореизложеното Азербайджан не намира за необходимо изменение на временните мерки, наложени от Международния съд.

Мотиви на Съда:

Съдът разглежда оплакванията на Армения и постановява налагането на временни мерки.

За да прецени дали са налице основания за изменение на временните мерки, Съдът се позовава на чл. 76 от Правилника на Съда. Според разпоредбата на чл. 76 по искане на страна или *proprio motu* Съдът може по всяко време преди да постанови окончателно решение по делото, да отмени или измени всяко Разпореждане относно налагането на временни мерки, ако има промяна в обстоятелствата, която оправдава отмяната или изменението на мерките.

В разглеждания спор Съдът констатира задържането на арменски военнопленници и цивилни в резултат на въоръжения конфликт. Въпреки временното спиране на военните действия в региона, ситуацията между страните остава нестабилна, в резултат на което военните действия се възобновяват. Това води до задържането на още лица.

За целите на постановяване на изменение на временните мерки Съдът следва да прецени дали промените в обстоятелствата са достатъчни, за да оправдаят изменение на временните мерки. Тъй като ситуацията, която е съществувала към момента на издаване на Разпореждането за временни мерки, продължава да съществува и не се различава от настоящата ситуация, не е налице основание за изменение на временните мерки.

Решение на Съда:

Съдът постановява, че няма налице изменения в обстоятелствата по случая, които да оправдаят изменение на вече наложените временни мерки.

Изготвено от: Мария Желязкова

Линк към Разпореждането: <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/180/180-20221012-ORD-01-00-EN.pdf>

Equatorial Guinea v. France No. 2

(Request relating to the Return of Property Confiscated in Criminal Proceedings)

Жалбата на Екваториална Гвинея от 2022 г.:

На 29 септември 2022 г. Република Екваториална Гвинея започва производство срещу Франция относно спор, свързан с твърдяно нарушение на Конвенцията на ООН срещу корупцията от 2003 г. (Конвенцията от 2003 г.) от страна на Франция. Като причина за започване на производството Екваториална Гвинея посочва, че Франция не ѝ е върнала дължимото имущество във връзка с конфискацията на имущество при обвинения за корупция.

Екваториална Гвинея иска от Международния съд на ООН (Съда) да постанови, че:

1. Франция е нарушила и продължава да нарушава Конвенцията от 2003 г., като не връща на Екваториална Гвинея конфискуваното имущество;
2. Франция е нарушила и продължава да нарушава Конвенцията от 2003 г., като не оказва на Екваториална Гвинея съдействие във връзка с връщането на конфискуваното имущество;
3. Франция носи международноправна отговорност за тези нарушения;
4. Франция трябва да върне на Екваториална Гвинея всяко конфискувано имущество, което е поискано от нея.

Освен това Екваториална Гвинея е поискала от Съда да наложи привременни мерки на Франция във връзка с делото. На 19 октомври обаче Екваториална Гвинея оттегля искането си за привременни мерки, посочвайки за причина в писмото си, че предпочита фокусът на делото да е по съществуващото на спора, за да може Съдът да вземе решение възможно най-бързо.

Предистория:

Жалбата на Екваториална Гвинея от 29.09.2022 г. е във връзка с предходно дело от 2020 г. между двете държави, свързано със злоупотребата с публични средства и прането на пари от страна на Теодоро Нгуеме Обианг Манг (наричан Теодорин), син на президента на Екваториална Гвинея, заемал различни длъжности в управлението (вицепрезидент, министър на агрикултурата и горите).

Решението на Международния съд на ООН от 11 декември 2020 година е постановено след няколко постановени решения на френските съдилища срещу Теодорин и предприети действия от страна на френските власти. Още през 2011 г., след дело пред френски съд от 2010 г., Франция разследва как г-н Теодорин е получил редица ценни обекти, като някои от тях се помещават на “Фощ Авеню” 42 в Париж, което по-късно е определено от Екваториална Гвинея като част от дипломатическата мисия. Френските съдилища не приемат, че това е част от посолството на Екваториална Гвинея, а разглеждат сградата на “Фощ Авеню” 42 като частна собственост, поради което нареждат тя да бъде конфискувана след осъждане на Теодорин за злоупотреба с публични средства и пране на пари.

Сградата на „Фощ Авеню“ 42
© www.egembassydc.com

В делото от 2020 г. пред Международния съд основен въпрос е дали сградата се ползва със защита съгласно Виенската конвенция за дипломатическите отношения (ВКДО). Екваториална Гвинея твърди, че дори и сградата преди да е имала статут на частна собственост, след като Екваториална Гвинея я е признала за част от посолството си, тя трябва да е получила съответния статут. Съдът, тълкувайки ВКДО, постановява, че поради изискването за взаимно съгласие при установяване на дипломатически отношения (чл. 2 ВКДО), не може да се твърди, че едностранното волеизявление на Екваториална Гвинея, при несъгласие на Франция, може да доведе до промяна в статута на сградата.

Освен това Съдът отбелязва, че ВКДО поставя акцент върху равенството на страните и правото на приемащата страна да откаже да приеме предложените от изпращащата страна дипломатически представители, без да посочва причини за отказа си. Тъй като във ВКДО няма подобни разпоредби относно сградите на мисията, Съдът стига до извода, че ако изпращащата държава може едностранно да определя кои сгради са част от дипломатическата мисия, то с тези си действия тя поставя приемащата държава пред избор: или да се отнася към сградата с дължимия имунитет против волята ѝ, или да скъса дипломатически отношения с изпращащата държава. Съдът счита, че в такава ситуация правата на приемащата държава биха били накърнени и такива действия биха се явявали като надвишаващи дължимото поведение за изпълнение на функциите на дипломатическите мисии (пара 65 от решението на Международния съд). Съдът също така подчертава, че според ВКДО целта на дипломатическите имунитети е да гарантират ефективното изпълнение на функциите на дипломатическите мисии, а не да се ползват за лично облагодетелстване или бягане от отговорност. В аргументацията си по делото Съдът посочва редица примери, съгласно които използването на дадена сграда за дипломатическа мисия изисква предварително съгласие от страна на приемащата

държава. В допълнение към посоченото Съдът разглежда и въпроса дали сградата на “Фош Авеню” 42 може да се счита за част от дипломатическата мисия.

Съдът постановява решение в полза на Франция като част от аргументацията му е свързана с това, че към момента на разследването на Теодорин от страна на френските власти и конфискацията на част от неговото имущество Екваториална Гвинея не твърди, че сградата на “Фош Авеню” 42 е част от дипломатическата мисия. Изводът на Съда е, че към момента на повдигането на делата от Франция през 2011 г. тази сграда не е била използвана за целите на дипломатическото представителство на Екваториална Гвинея и следователно не може да се ползва от съответните имунитети. В крайна сметка Съдът отсъжда, че тази сграда не се ползва със защитата на ВКДО.

След решението на Съда казусът продължава пред френските съдилища. През юли 2021 г. Френският касационен съд (ФКС) потвърждава обвинението на Теодорин в злоупотреба с публични средства и потвърждава конфискацията на сгради на “Фош Авеню” 40-42 в Париж, както и на друго имущество на обща стойност около 150 милиона евро.

На практика именно решението на ФКС е и поводът за новата жалба на Екваториална Гвинея. Очакваме развитие по делото и коментар на Съда по Конвенцията срещу корупцията на ООН.

Изготвила: Надя Денкова

Източници:

<https://www.icj-cij.org/en/case/184>

<https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/163/163-20201211-JUD-01-00-EN.pdf>

Дела пред ЕСПЧ

Снимка:

European Court of Human Rights

(AP Photo/Jean-Francois Badias)

CASE OF BEELER v. SWITZERLAND

(Жалба № 78630/12)

11 октомври 2022 г

Въведение:

Въпросното дело се отнася до твърдяно нарушение на член 14 и член 8 от Конвенцията за забрана на дискриминация и правото на зачитане на личния и семейния живот. Делото е образувано по жалба, подадена от швейцарския гражданин г-н Макс Бийлър на 19 ноември 2012 г. срещу Конфедерация Швейцария. Въпросната жалба е във връзка с дискриминационно третиране /прекратяване на помощи/ на вдовец, който се грижи за децата си, когато най-малкото дете навършва пълнолетие /докато вдовиците продължават да получават такива/.

Фактите:

Жалбоподателят е роден през 1953 г. и живее в Швельбрун. Той е баща на две деца. След като губи съпругата си при злополука през август 1994 г., той решава да напусне работата си в застрахователна компания и да се посвети изцяло на отглеждането на дъщерите си, които по това време са на 21 месеца и на 4 години. През 1997 г., когато помощи са били

Макс Бийлър с двете си дъщери
© <https://www.tagesanzeiger.ch/>

разрешени на вдовци, на жалбоподателя също е била отпусната парична помощ за вдовец при месечна ставка от приблизително 920 швейцарски франка (CHF), заедно с допълнителни обезщетения. Дъщерите му получават парични помощи за сираци в размер

на 459 швейцарски франка на месец, а по-късно получават надбавки за образование до 25-годишна възраст.

На 9 септември 2010 г. Службата за обезщетения (Ausgleichskasse) прекратява изплащането на помощите на жалбоподателя, тъй като по-малката му дъщеря е на път да навърши пълнолетие. Жалбоподателят подава възражение, като се позовава на принципа за равенство между половете, залегнал в Конституцията на Швейцария.

На 20 октомври 2010 г. Службата за компенсации отхвърля възражението с доводите, че швейцарската правна система не задължава властите да тълкуват федералните закони в съответствие с Конституцията. Службата за обезщетения също така счита, условията на раздел 24, параграф 2 от Федералния закон за осигуряване за старост и преживели лица като невъзможен да се интерпретира.

Впоследствие жалбоподателят обжалва пред Кантонния съд, като твърди, че няма основания той да бъде третиран по-неблагоприятно от вдовица с деца на възраст над 18 години, която продължава да отговаря на условията за помощи за вдовица. Той твърди, че е на 57 години /възраст, при която е много трудно отново да започне работа/ и е отгледал сам двете си деца.

На 22 юни 2011 г. Кантонният съд отхвърля жалбата, като отбелязва, че условията за право на помощи, приложими съответно за вдовици и вдовци, наистина са различни и на пръв поглед това е несъвместимо с изискванията на чл. 8 от Конституцията за недискриминация на полова основа. Независимо от това Кантонният съд постановява, че само законодателната власт може да промени въпросната разпоредба и че при всички случаи съдилищата не могат да откажат да приложат закона.

Г-н Макс Бийлър подава жалба до Федералния върховен съд, като твърди, че има нарушение на член 8 от Конституцията. В решение от 4 май 2012 г. Федералният върховен съд отхвърля жалбата, изтъквайки, че съгласно чл. 8, ал. 3 от Конституцията разликите, основани на пола, могат да бъдат оправдани само когато биологичните или функционалните различия между мъжете и жените правят равното третиране просто невъзможно. Що се отнася до законовите разпоредби относно правото на помощи за вдовец, Федералният върховен съд постановява, че те се основават на идеята, че съпругът е този, който се грижи за нуждите на съпругата си, особено ако има деца, и прилага като пример други разпоредби, за които твърди, че са неутралните по отношение на пола. Федералният върховен съд добавя, че прилагайки различни условия за право на парична помощ в зависимост от това дали съответното лице е вдовица или вдовец, законодателят е направил разграничение въз основа на пола, което не е необходимо нито по биологични, нито по функционални причини. Накрая Федералният върховен съд изтъкна, че вдовците имат право на помощи само ако имат деца на възраст под 18 години, което от своя страна не противоречи на принципа за равенство между половете.

Аргументи на страните:

Жалбоподателят:

Жалбоподателят твърди, че за разлика от жена, която е загубила своя съпруг, той е престанал да има право на помощи за вдовец, тъй като по-малката му дъщеря е навършила пълнолетие. Той счита, че по тази причина е бил дискриминиран, поради което се позовава на член 14 от Конвенцията във връзка с член 8.

Освен това жалбоподателят отбелязва, че помощите за вдовици и вдовци по принцип имат за цел да освободят преживелите съпрузи/съпруги от необходимостта да работят срещу заплащане и да им осигурят социална закрила, така че да имат време да се грижат за децата си. Точно както помощите за вдовица, изплащани след като децата са навършили пълнолетие с цел тя да може да продължи да се грижи за семейството си, то по мнение на жалбоподателят и помощите за вдовец, изплащани след навършване на пълнолетие от децата, биха позволили на бащата да продължи да се грижи за семейството си. Ако такъв начин на осигуряване на семейството вече не се счита за необходим, след като децата са навършили пълнолетие, помощите трябва да бъдат преустановени за родителите и от двата пола, въпреки че това би означавало пренебрегване на факта, че до този момент от живота им вдовиците и вдовците често достигат до възраст, на която де факто е невъзможно да се възобнови работата.

Жалбоподателят претендира за изплащане на сумата от 189 355 швейцарски франка (CHF) по отношение на имуществените вреди, които е претърпял в резултат на прекратяването на помощите на вдовец и допълнителните обезщетения.

Правителството:

Правителството призовава Съда да обяви жалбата по чл. 14 във връзка с чл. 8 за недопустимо, тъй като е несъвместимо *ratione materiae* с разпоредбите на Конвенцията, съгласно член 35 § 3 (а) от ЕКПЧ.

Правителството заявява, че спорове, конкретно свързани с неравно третиране на вдовици и вдовци по отношение на изплащането на помощите, засяга „семейството“, като тези случаи се характеризират с наличието на пряка и особено тясна връзка между предоставянето на социално обезщетение и семейния живот, произтичаща по-специално от целта на въпросната помощ, доколкото последната е била пряко предназначена да улесни или насърчи семейния живот.

Правителството счита, че в настоящия случай не е доказано как, на практика, прекратяването на помощите за вдовец на жалбоподателя /когато по-малката му дъщеря е навършила пълнолетие/ е повлияло на семейния му живот. Според правителството прекратяването на помощите е било напълно ясно за жалбоподателя и той не е доказал, че няма да има възможност да възобнови работата си след навършването на пълнолетие и от двете му дъщери. Всъщност по-вероятно е изплащането на помощите да се диктува от начина, по който е организиран семейният

живот на жалбоподателя, тоест изборът му да остане у дома, отколкото обратното – да полага грижи за своите дъщери.

Правителството изтъква, че помощите за вдовец не са съществували, когато жалбоподателят е загубил съпругата си през 1994 г. Поради това нито отпускането на помощите за вдовец на жалбоподателя през 1997 г., нито тяхното прекратяване през 2010 г. са свързани или имат реално влияние върху организацията на семейния му живот. Ако прекратяването на помощите е имало някакво финансово отражение, то би могло да засегне само личната сфера на жалбоподателя.

Мотиви на Съда:

Съдът счита, на първо място, че в този конкретен случай трябва да се разбере целта на въпросните помощи. Според Съда Федералният закон определя условия, при които за да има право на тези помощи, преживелият родител трябва да има едно или повече деца към момента на смъртта на съпруга/съпругата си. Същият раздел се позовава и на изискването преживелият/та съпруг/а да живее заедно с децата на починалия съпруг/а. Въпреки това, с изключение на вдовиците, които отговарят на критериите по Федералния закон, преживелите съпрузи нямат право на помощи, ако семейството няма деца.

По силата на това законодателство жалбоподателят, който е загубил съпругата си през 1994 г., съответно е имал право на помощи за вдовец при въвеждането им през 1997 г. единствено защото е бил баща на децата. Освен това материалите пред Съда сочат, че съпругата му преди това е носила основната отговорност за гледането на децата, докато жалбоподателят е работил в застрахователна компания.

На следващо място, следва да се отбележи, че прекратяването на помощи за вдовец също са следствие от семейните обстоятелства на жалбоподателя, по-специално възрастта на децата му, тъй като правото му на помощи изтича, когато по-малката му дъщеря навършва 18 години.

Съдът трябва също така да установи, в светлината на всички специфични обстоятелства по настоящия случай, как фактът, че жалбоподателят е получавал помощите между 1997 г. и 2010 г., /преди да бъде лишен от тях, когато по-малката му дъщеря навърши пълнолетие/ е повлиял на начина, по който е организиран семейният си живот през този период. В тази ситуация, която налага вземането на трудни решения с важно значение за организацията на семейния му живот, жалбоподателят напуска работата си, за да се посвети изцяло на семейството си, по-специално като се грижи и възпитава своите дъщери. Съдът не се съмнява, че получаването на помощи на вдовеча непременно е повлияло на начина, по който е организиран семейният му живот през разглеждания период.

Накрая Съдът отбелязва, че деликатното финансово положение, в което се намира жалбоподателят на 57-годишна възраст с оглед на загубата на помощи и трудностите

му да се върне на пазара на труда, от който е отсъствал шестнадесет години, е следствие от решението, което е взел години по-рано в интерес на семейството си.

Горните съображения карат Съда да заключи, че фактите по делото попадат в обхвата на член 8 от Конвенцията, при което това е достатъчно, за да стане член 14 приложим.

Решение на Съда:

Съдът отхвърля, с дванадесет на пет гласа, възражението на Правителството, че жалбата не попада в обхвата на член 8 от Конвенцията;

Съдът приема, с дванадесет на пет гласа, че е налице нарушение на член 14 от Конвенцията във връзка с член 8.

Изготвила: Благовеста Шейтанова

Линк към решението: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-220073>

CASE OF DARBOE AND CAMARA v. ITALY

(Жалба № 5797/17)

21 юли 2022 г.

Въведение:

Настоящото дело е по повод нарушения на чл. 8, чл. 3 и чл. 13 от Европейската конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ), които са извършени при настъпването на непълнолетните г-н Moussa Camara и г-н Ousainou Darboe, търсещи убежище в Италия, в център за възрастни мигранти и последващата процедура за определяне на възрастта им.

Фактите:

Поради обстоятелството, че представителите на г-н Moussa Camara са загубили връзка с него, частта от жалбата, отнасяща се до него, е заличена. По тази причина г-н Ousainou Darboe остава единствен жалбоподател по това дело.

Жалбоподателят е пристигнал в Сицилия на 29 юни 2016 г. Той твърди, че е декларирал, че е непълнолетен, и е изразил устно намерението си да подаде молба за международна закрила малко след пристигането си. Също така посочва, че не му е предоставена информация как да започне съответната процедура, поради което по неговия случай не е подадена молба за международна закрила. Г-н Darboe първоначално е бил настанен в център за непридружени непълнолетни чужденци. На 27 септември 2016 г. е преместен в център за приемане на възрастни в Кона, където му е издадена здравна карта, в която е посочено, че датата му на раждане е 22 февруари 1999 г. Според тази дата г-н Darboe е бил на седемнадесет години към момента на издаване на картата, респ. пристигането в Сицилия. На 27 октомври 2016 г. му е извършен медицински преглед, в който се посочва, че неговата костна възраст съответства на тази на осемнадесетгодишен мъж. Въз основа на този доклад Правителството-ответник твърди, че г-н Darboe е бил пълнолетен по време на пристигането си в Италия. Жалбоподателят твърди, че не е давал съгласие за извършването на този преглед и че впоследствие не е получил копие от медицинския доклад.

На 16 януари 2017 г. представителите на жалбоподателя подават молба до Окръжния съд на Венеция, с която искат от съда да му назначи попечител. На 21 януари 2017 г. г-н Darboe подава молба до Европейския съд по правата на човека (Съда; ЕСПЧ) на основание Правило 39 от неговия правилник с искане да бъде преместен в заведение, където могат да му бъдат осигурени условия за живот като непридружено непълнолетно лице. На 14 февруари 2017 г. Съдът решава да приложи Правило 39 и дава указание на правителството да го прехвърли в подходящо заведение. Представителите на жалбоподателя предоставят резултатите от рентгеновата му снимка от 27 октомври 2016 г. на друг лекар, който заключава, че датата на раждане на жалбоподателя е съвместима

с първоначално посочената от него, а именно 22 февруари 1999 г. На 18 февруари 2017 г. след 4-месечния му престой в приемния център в Кона жалбоподателят е преместен в център за непълнолетни в Болоня. На 7 ноември 2018 г. Правило 39 е отменено.

Двора на приемния център за бежанци в Кона, Италия
Снимка: ARCHIVE/ANSA/MICHELE GALVAN

Аргументи на страните:

Жалбоподателят:

Жалбоподателят твърди, че въпреки че е заявил, че е непълнолетен, той е бил настанен в приемен център за възрастни, където не е могъл да се възползва от мерките за подкрепа и закрила, подходящи за възрастта му.

Той изтъква факта, че е бил считан за пълнолетен въз основа на процедура за определяне на възрастта, на която е бил подложен в нарушение на чл. 8 от ЕКПЧ.

Жалбоподателят твърди, че центърът, в който е бил настанен, е бил пренаселен и предназначен само за възрастни. Той се оплаква от липса на елементарни условия за живот като подходящо отопление и топла вода, липса на достъп до медицински грижи, липса на психологическа и правна помощ и недостатъчен брой служители и преводачи.

Според г-н Darboe италианската правна система не му е предоставила никакво ефективно средство за защита, чрез което да се оплаче относно условията за приемане на търсещи убежище лица или пригодността на приемния център.

Той също така заявява, че резултатите от процедурата за определяне на възрастта не са му били разкрити и че по неговия случай не е постановено съдебно решение.

Правителството:

Правителството отбелязва, че жалбоподателят е бил настанен в Кона във временен приемен център, за да бъде идентифициран в съответствие със закона, и че в крайна сметка е бил преместен в център за непълнолетни, както е поискано от съда в приложение на Правило 39 от Правилника на съда.

То подчертава, че жалбоподателят е получил здравноосигурителна карта и по тази причина може да се възползва от безплатни здравни грижи. Правителството смята, че условията в приемния център в Кона са подходящи.

Също така твърди, че правото на жалбоподателя на ефективна защита в съответствие с членове 3 и 8 от Конвенцията му е било предоставено, тъй като е имал

възможността да оспори оценката на възрастта си по чл. 19 от Законодателен указ № 25 от 2008 г., с който са въведени разпоредби в изпълнение на Директива 2005/85/СЕ на ЕС относно минималните стандарти относно процедурите в държавите-членки за предоставяне и отнемане на статут на бежанец.

Мотиви на Съда:

ЕСПЧ подчертава, че не е негова задача да установява дали жалбоподателят е бил непълнолетен по време на пристигането си в Италия, или дали е представил някакви документи, за да докаже възрастта си. Според Съда целта на настоящото дело е да се разбере дали съгласно чл. 8 от ЕКПЧ местните власти са осигурили процесуалните гаранции, произтичащи от статута на жалбоподателя като непридружено непълнолетно лице, което търси международна закрила.

Съдът признава, че националните власти не са успели незабавно да осигурят на жалбоподателя попечител или представител, въпреки че безспорно е изразил устно желанието си да подаде молба за международна закрила след пристигането си. По тази причина Съдът приема, че липсата на своевременно назначаване на попечител или представител е пречка г-н Darboe да подаде надлежно и ефективно молба за убежище.

ЕСПЧ отбелязва, че на жалбоподателя не са му предоставени необходимата информация и необходимите средства за подаване на молба за убежище и че е настанен в пренаселен приемен център за възрастни за повече от четири месеца поради недостатъци в процедурните гаранции.

Съдът приема, че италианските власти не са успели да приложат принципа на презумпцията за непълнолетност, който е присъщ елемент от защитата на правото на зачитане на личния живот на непридружено чуждестранно лице, деклариращо се като непълнолетно. Според Съда, въпреки че оценката на възрастта на дадено лице може да бъде необходима стъпка в случай на съмнение относно непълнолетието на лицето, този принцип предполага, че съответната процедура трябва да бъде придружена от достатъчно процедурни гаранции, които в случая не са налице.

Въз основа на посоченото Съдът заключава, че властите не са изпълнили задължението си да гарантират правото на жалбоподателя на зачитане на личния му живот в настоящия случай.

Съдът приема, че при пристигането на г-н Darboe в Кона приемният център за възрастни е бил пренаселен и с недостатъчен брой персонал, а достъпът до медицински грижи е бил затруднен.

В допълнение към това ЕСПЧ посочва, че въпреки че жалбоподателят се е декларирал като непълнолетен, той е бил настанен в приемен център за възрастни в Кона, където е бил подложен на процедура за оценка на възрастта, за която Съдът установява, че е проведена в нарушение на чл. 8 ЕКПЧ. Съдът отбелязва и факта, че жалбоподателят

е считан за пълнолетен и е държан в Кона повече от четири месеца до прехвърлянето му в център за мигранти за непълнолетни .

Въз основа на посочените обстоятелства и взимайки предвид продължителността и условията на престоя на жалбоподателя в центъра за прием на възрастни в Кона, Съдът заключава, че г-н Darboe е бил подложен на нечовешко и унижително отношение.

Той отбелязва, че Правителството не е посочило конкретно средство за защита, чрез което жалбоподателят би могъл да се оплаче от условията си на приемане в Кона. Освен това посочва, че посочената възможност за оспорване оценката на възрастта на г-н Darboe по чл. 19 от Законодателен указ №. 25 от 2008 г. не е ефективно правно средство за защита.

Решение на Съда:

Съдът приема, че е налице нарушение на членове 8, 3 и 13 от ЕКПЧ.

Изготвила: Лилия Маринова

Линк към решението: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218424>

CASE OF BASU v. GERMANY

(Жалба № 215/19)

18 октомври 2022 г.

Въведение:

Жалбата е подадена от немския гражданин г-н Биплаб Басу (жалбоподател) срещу Германия (държавата ответник) във връзка с проверка на самоличността, извършена от полицията във влак. Според жалбоподателя проверката е била резултат от расово профилиране, но немските съдилища не са провели достатъчно разследване по твърденията му. Г-н Басу твърди нарушения на чл. 14 (забрана на дискриминацията) във вр. с чл. 8 (право на зачитане на личния и семейния живот) и на чл. 13 (право на ефективни правни средства за защита) от Европейската конвенция по правата на човека (ЕКПЧ; Конвенцията).

Фактите:

Жалбоподателят е немски гражданин от индийски произход, роден през 1955 г., който живее в Берлин. На 26 юли 2012 г. двама полицейски служители, извършили проверка на самоличността на г-н Басу и дъщеря му във влак, който току-що бил преминал границата между Чехия и Германия. Сред пътуващите в купетата на вагона са били проверени само документите на жалбоподателя и дъщеря му, които според г-н Басу били и единствените с различен цвят на кожата. Г-н Басу попитал каква е причината за проверката и един от полицаите му обяснил, че тя се извършва на случаен принцип. Според жалбоподателя проверката е била извършена именно поради цвета на кожата, което е основание за дискриминация. Държавата ответник намира проверката за законна, позовавайки се на Закона за федералната полиция, и твърди, че жалбоподателят и дъщеря му не са били единствените лица, чиято самоличност е била проверена от полицията във влака.

На 19 юли 2013 г. жалбоподателят подава жалба до Административния съд в Дрезден (АС-Дрезден), с която иска установяване на незаконосъобразност на проверката на самоличността. АС-Дрезден изслушва жалбоподателя (но не и дъщеря му или полицейския служител) и на 20 май 2015 г. отхвърля жалбата като недопустима поради липса на правен интерес. На 17 ноември 2015 г. Апелативният административен съд на Саксония (ААС-Саксония) отказва на г-н Басу възможност да обжалва, като потвърждава мотивите на АС-Дрезден. И двете съдилища посочват, че тъй като искът е недопустим поради липса на правен интерес от решение относно законосъобразността на проверката на самоличността, не е необходимо да се произнасят по въпроса дали жалбоподателят е бил третиран по дискриминационен начин при тази проверка. На 19 юни 2018 г. Федералният конституционен съд отказва да разгледа конституционна жалба на жалбоподателя, в която той твърди, че е нарушено правото му на ефективна съдебна

защита, взето заедно с правото му на самоопределение в областта на информацията, правото му на свободно движение и забраната за дискриминация.

Аргументи на страните:

Жалбоподателят:

Жалбоподателят твърди, че е бил подложен на проверка на самоличността само поради цвета на кожата и националните съдилища са отказали да разследват това нарушение на забраната за дискриминация, залегнала в чл. 14 ЕКПЧ. Той твърди, че той и дъщеря му са били единствените пътници с тъмен цвят на кожата и единствените лица, чиято самоличност е била проверена във влака. Полицейските служители, твърдейки че проверката е на случаен принцип, не са успели да обяснят критериите за избор на лица, които да бъдат проверени. Дискриминационните действия на полицейските органи са нарушили сериозно правата на г-н Басу и за да избегне заклеймяване, му се е наложило да спре да пътува с влак за няколко месеца, което според жалбоподателя представлява нарушаване на правата му по чл. 8 ЕКПЧ и чл. 2 Протокол №4.

Въпреки че г-н Басу е обосновал твърдението си, че проверката на самоличността е представлявала дискриминация и следователно сериозно нарушение на правата му, националните съдилища не са разгледали жалбата му по същество и са отказали да установят релевантните факти, по-специално като изслушат като свидетели дъщеря му и двамата полицейски служители, извършили проверката. По посочените причини жалбоподателят твърди нарушение на чл. 13 ЕКПЧ.

Правителството:

Държавата ответник твърди, че обикновената проверка на самоличността не попада в обхвата на правото на зачитане на личния живот по чл. 8 и в случая той е неприложим. Според нея няма индикации, че жалбоподателят е бил жертва на расово профилиране по време на проверката. Ако се приеме, че чл. 8 е относим, държавата ответник признава, че именно тя е носила задължението да разследва твърденията за расово профилиране, тъй само тя има възможност да установи съответните факти. Това задължение в случая е било изпълнено от Федералната полиция – Службата на Федералната полиция в Пирна (СФП-Пирна), която е по-висш полицейски орган от Службата на Федералната полиция в Дрезден, за която е работил полицейският служител, извършил проверките. СФП-Пирна е провела вътрешно разследване по твърденията на жалбоподателя. След разпит, проучвания на полицейски операции и курсове за обучения СФП-Пирна не установила никакви признаци за расистки подбуди в действията на полиция. Държавата ответник признава, че не е извършена проверка от независим орган (съд), но АС-Дрезден и ААС-Саксония са изложили достатъчно мотиви, приемайки жалбата за недопустима поради липса на правен интерес.

Мотиви на Съда:

По относимостта на чл. 8 Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ; Съдът) приема, че жалбоподателят е обосновал твърдението си, че проверката на самоличността е имала достатъчно сериозни последици за правото му на зачитане на личния му живот. За да достигне до това заключение, Съдът се позовава на предишни решения и критерии, изведени от самия него в практиката му – публичност, проверка на самоличност на лице, принадлежащо към етническо малцинство, и степен на тежест на последиците – които в случая са налице: проверката е била извършена на публично място; полицейските служители не са посочили аргументи, които да оборят твърдението на жалбоподателя, че той и дъщеря му са били проверени поради цвета на кожата си; жалбоподателят се е почувствал толкова стигматизиран и унижен, че е спрял да пътува с влак за няколко месеца.

Във връзка с разследването на твърдението за расова дискриминация Съдът отбелязва, че държавата ответник поначало не отрича, че задължението е нейно. ЕСПЧ обосновава, че задължението произтича както от чл. 8, така и от чл. 14 във вр. с чл. 3 от Конвенцията. Съдът посочва, че за да бъде ефективно едно разследване, институциите и лицата, отговорни за провеждането му, трябва да са независими от лицата, към които е насочено, като това означава не само липса на каквато и да е йерархична или институционална връзка, но и наличие на практическа независимост. Съдът подчертава, че расовата дискриминация, забранена от чл. 14, е особено тежък вид дискриминация и с оглед на опасните ѝ последици изисква от властите специална бдителност и енергична реакция. В подкрепа на това твърдение ЕСПЧ се позовава на констатации на Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността (ЕКРН) и на Комитета по правата на човека към ООН (КПЧООН). ЕКРН посочва, че расовото профилиране по-специално води до заклеймяване и отчуждаване на засегнатите от него лица, а КПЧООН разкрива, че насочването на проверките за самоличност само към лица с определени физически или етнически характеристики влияе отрицателно върху достойнството на засегнатите лица и също така допринася за разпространението на ксенофобски нагласи. Според Съда задължението на властите да разследват наличието на възможни расистки подбуди на държавен служител, трябва да се счита имплицитно заложено в отговорностите им по чл. 14 от Конвенцията дори когато те се разглеждат във връзка с чл. 8. Това е от съществено значение, за да не се превърне защитата от расова дискриминация в теоретична и илюзорна в контекста на ненасилствени действия, които попадат в обхвата на разглеждане по член 8, да се осигури защита от стигматизиране на засегнатите лица и да се предотврати разпространението на ксенофобски нагласи.

Съдът приема, че с оглед на йерархичните и институционалните връзки между разследващия орган и полица, разследването на СФП-Прина не е независимо. В допълнение ЕСПЧ отбелязва, че административните съдилища са отказали да разгледат по същество жалбата за дискриминационно третиране, не са събрали необходимите доказателства и не са изслушали свидетелите, присъствали по време на проверката на самоличността. Въз основа на посоченото Съдът заключава, че държавните органи не са

изпълнили задължението си да предприемат всички разумни мерки, за да установят чрез независим орган дали дискриминационно отношение е изиграло роля при проверката на самоличността, и следователно не са провели ефективно разследване в това отношение. Поради това Съдът не може да направи заключение дали жалбоподателят е бил подложен на проверка на самоличността поради етническия си произход.

По отношение на жалбата на г-н Басу за нарушение на чл. 13 ЕКПЧ Съдът я намира основателна, но отбелязва, че е констатирал нарушение на чл. 14 във вр. с чл. 8 от Конвенцията основно поради факта, че административните съдилища са отказали да разгледат по същество оплакването на жалбоподателя, че е бил третиран по дискриминационен начин при проверката на самоличността, което е и същността на оплакването на жалбоподателя по член 13. Поради това ЕСПЧ счита, че жалбата по чл. 13 ЕКПЧ не повдига отделен въпрос, който да бъде разгледан в допълнение към констатациите му по чл. 14 във вр. с чл. 8 от Конвенцията при обстоятелствата по настоящото дело.

В светлината на предоставените доказателства Съдът не намира нарушение на чл. 2 от Протокол №4, поради което отхвърля тази част от жалбата като явно необоснована в съответствие с чл. 35, ал. 3, буква а и ал. 4 ЕКПЧ.

Решение на Съда:

Съдът обявява жалбата по чл. 14 във вр. чл. 8 и по чл. 13 ЕКПЧ за допустими, а останалата част от жалбата за недопустима. Съдът приема, че е налице нарушение на член 14 във вр. с чл. 8 ЕКПЧ и счита, че не е необходимо да се разглежда жалбата по чл. 13 от Конвенцията.

Към решението е приложено особено мнение на съдия Павли, което се отнася до решението на Съда, че не може да прецени дали е имало расово профилиране от страна на полицейския служител, тъй като не е проведено необходимото разследване от държавните органи.

Изготвила: Ния-Сирма Мариян Петрова

Линк към решението: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-220007>

CASE OF DOLENC v. SLOVENIA

(Жалба № 20256/20)

20 октомври 2022 г.

Въведение:

Настоящото дело е във връзка с член 6, ал. 1 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), свързан с правото на справедлив съдебен процес. Жалбата е подадена от г-н Vinko Dolenc срещу Словения по повод съдебен процес в Израел, в който г-н Dolenc е бил ответник, а ищец е бил израелски гражданин, останал парализиран след операция, извършена от г-н Dolenc.

Фактите:

Dr. Vinko Dolenc
© slovenia.postsen.com

Жалбоподателят, г-н Vinko Dolenc, е словенски гражданин, роден през 1940 г., който живее в Любляна. Учил е в Медицинския факултет на Люблянския университет, получава докторска степен през 1978 г. и работи в Люблянската университетска болница (ЛЮБ).

Израелски гражданин остава с тежки увреждания, след като е опериран от г-н Dolenc през май 1992 г. в ЛЮБ.

Пациентът завежда дело през май 1995 г. в Израел срещу г-н Dolenc, търсейки обезщетение за вреди поради лекарска небрежност. На г-н Dolenc е връчено делото по време на посещение в Израел през същата година. Делото се води пред Израелския окръжен съд (ИОС). Жалбоподателят подава писмена защита, към която прилага медицинско становище от неврохирург, показания на единадесет свидетели, които са работили в ЛЮБ, и становище на словенски правен експерт, който свидетелства относно приложимостта на словенското право към спора. Г-н Dolenc обаче не се явява лично пред съда, а е представляван от израелски адвокат. Първоначално ИОС приема, че ще разпита г-н Dolenc и свидетелите чрез видеовръзка, но г-н Dolenc оспорва това решение, като твърди практическа невъзможност и посочва, че разпитите трябва да се проведат в съответствие с Хагската конвенция от 18 март 1970 (Хагската конвенция), която и двете страни са подписали. През 2003 г. ИОС подава искане във връзка с делото до словенските власти за разпит на свидетели в съответствие с процедурата по Хагската конвенция. Година по-късно ИОС отменя това искане, позовавайки се на липсата на напредък в производството и правото на ищеца на съдебен процес в разумен срок. Успоредно с това през април 2004 г. г-н Dolenc анулира пълномощното на своя израелски законен представител.

В крайна сметка през 2005 г. ИОС приема, че г-н Dolenc е напълно отговорен за щетите, причинени на израелския гражданин. Той е осъден да плати приблизително 2,3 милиона евро обезщетение.

Аргументи на страните:

Жалбоподателят:

Позовавайки се на член 6, г-н Dolenc твърди, че словенските съдилища е трябвало да не признаят израелските съдебни решения, тъй като те са били постановени в несправедливо производство.

Той твърди, че не е успял да участва ефективно в процеса в Израел, и че единственият правно значим начин да бъдат разгледани неговите и свидетелските показания е бил чрез процедурата съгласно Хагската конвенция, но това е било отказано от ИОС.

Жалбоподателят твърди и че след отмяната на пълномощното на израелския му представител не е направено достатъчно, за да му бъдат съобщени решенията на ИОС, което е и причина за невъзможността му да организира своята защита.

Правителството:

Правителството отхвърля оплакването на Dolenc, че гаранциите за справедлив процес не са били спазени от израелските съдилища, тъй като счита, от една страна, че на г-н Dolenc са били дадени достатъчно възможности да представи доказателствата и да се защити в Израел и от друга страна, че той ефективно се е отказал от правото си да се защитава, след като е отменил пълномощното на процесуалния си представител, без да назначи нов.

Също така Правителството подкрепя обосновката на ИОС за решението да прекрати процедурата по Хагската конвенция.

Мотиви на съда:

Европейският съд по правата на човека (Съдът; ЕСПЧ) заключава, че преди да се наложи подобно решение от чужд съд, словенските власти са били длъжни да се уверят, че процесът в Израел е бил проведен в съответствие със задължението за провеждане на справедлив съдебен процес, посочено в чл. 6 от ЕКПЧ. Съдът се съгласява с Правителството, че след като е бил уведомен за съдебното дело в Израел, г-н Dolenc не е предоставил достатъчно причини за неявяването си. ЕСПЧ намира решението на израелските съдилища да не изслушат жалбоподателя чрез Хагската конвенция за оправдано.

Относно разпита на свидетелите Съдът смята за удачно доказателствата да се събират в Словения, по реда на процедурата в Хагската конвенция. Според ЕСПЧ

основанията, на които се позовава Правителството, не оправдават прекратяването на тази процедура от ИОС. Въпреки че правото на ищеца на съдебен процес в разумен срок е важно съображение, няма причина да се смята, че процедурата по Хагската конвенция сама по себе си е причина за значително забавяне и посочената липса на напредък е била най-вече резултат от недостатъчни усилия на ИОС да изясни на словенските власти въпроси, свързани със събирането на доказателства.

Освен това по отношение на възможността за разпит на свидетели чрез видеовръзка, която е била предложена на жалбоподателя преди искането на ИОС за разглеждане на неговите и свидетелските показания съгласно Хагската конвенция, Съдът отбелязва, че в настоящия случай словенските съдилища, които преразглеждат израелските решения, не са положили никакви усилия, за да разберат какви са били условията за разпит на свидетели чрез видеовръзка. В решенията на словенските съдилища не се споменават никакви практически и технически съображения и което е по-важно, правното основание за такова пряко събиране на доказателства в Словения, както и подходящи правни и езикови гаранции. Словенските съдилища също така не са разгледали по подходящ начин, а още по-малко са опровергали аргумента на жалбоподателя относно липсата на възможност той да призове свидетелите да се явят чрез видеовръзка.

Съдът установява, че жалбоподателят никога не се е отказал изрично от правото си на участие в производството в Израел. Също така ЕСПЧ не открива доказателства в преписката по делото, които да подкрепят твърдението, че жалбоподателят е бил уведомяван за развитието на процеса в Израел след отмяната на пълномощното на неговия израелски адвокат. Съдът подчертава, че неназначаването на нов представител от страна на г-н Dolenc не отменя задължението за водене на производството в съответствие с основните принципи на справедливия съдебен процес.

Решение на Съда:

Съдът единодушно заключава, че има нарушение на член 6, ал. 1 ЕКПЧ.

Изготвила: Симона Янкова

Линк към решението: <https://hudoc.echr.coe.int/eng/#%22itemid%22:%22001-219946%22>

Доклади, разработки и обзори

Violence against women

(Japan's military sexual slavery/ the "Comfort Women" issue)

Relevant CEDAW Article 2 (b) (d)

Въведение:

CEDAW (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) е Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, одобрена от общото събрание на ООН на 18 декември 1979. През 1982 е създаден Комитет за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените като експертен орган, който се състои от 23 експерта, които следят прогреса на страните членки по Конвенцията. На всяка сесия комитетът разглежда националните доклади за мерките, взети за подобряване на ситуацията на жените. Страните членки представят тези доклади в срок от една година от ратифицирането на Конвенцията, а след това на всеки четири години. Тези доклади се представят от правителствени представители, като този процес на диалог позволява обмяна на гледни точки и по-ясен анализ на политиките за анти-дискриминация в различните държави. Тази конвенция често се нарича и "международна харта за правата на жените" (international bill of rights for women). Сред международните договори за човешки права, Конвенцията заема важна роля за насочване на фокуса на интереса на човешките права върху женската част на човечеството. Конвенцията се състои от преамбюл и 30 члена, като определя значението на дискриминация срещу жените и установява дневен ред за национални действия за слагане край на дискриминацията. Според член първи, "дискриминация по отношение на жените" означава всяко различие, изключение или ограничение по признака на пола, което е насочено към отслабване или намаляване до минимум на признанието, използването или осъществяването от жените, независимо от тяхното семейно положение, въз основа на равноправието на мъжете и жените на правата на човека и основните свободи в политическата, икономическата, социалната, културната, гражданската или всяка друга област."

Факти:

Относно насилието срещу жени в Япония по време на Втората Световна Война и случая "жените за утеха"(comfort women), който е свързан с отказване признаването от страната на Япония, че е извършвано сексуално робство по време на въоръжени конфликти (Втората световна война) Конвенцията гласи в член 2, б) и г) следното "б) да приемат съответни законодателства и други мерки, включително и санкции, там, където

това е необходимо, забраняващи всякаква дискриминация по отношение на жените; г) да се въздържат от извършване на каквито и да е дискриминационни актове или действия по отношение на жените и да гарантират, че държавните органи и учреждения ще действуват в съответствие с това задължение.”

Правните отговорности на Япония задължават правителството на Япония да признае своите правни/юридически отговорности (legal responsibilities) под международното право. Редица органи по правата на човека на ООН, сред които са Комитетът на ООН по правата на човека, Комитетът на ООН срещу мъченията, Специалният докладчик на ООН по въпросите на насилието над жени и други органи посочват причините и последиците, както и систематичното изнасилване, сексуално робство и робство по време на Втората световна война. Въпреки историческите, юридически факти, както и документи на оцелели свидетели, японското правителство отрича тези престъпления и твърди, че нарушенията на правата на жените по време на Втората световна война са вече решен въпрос чрез Договора от Сан Франциско (San Francisco peace treaty from 08.09.1951.) и други двустранни договори. Всъщност тези твърдения на правителството на Япония отричат правонарушенията на страната, която е членка на Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените. Въпреки предложенията и препоръките на Комитета на ООН по правата на човека (CCPR/C/JPN/CO/5), Комитета на ООН срещу мъченията (CAT/C/JPN/CO/1), Комитет за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW)(A/58/38)(A/50/38)), както и Предложението за обща резолюция за “жените за утеха” на Европейския парламент (внесено съгласно член 115, параграф 5 от правилника), както и резолюции на чуждестранни законодателни съвети (foreign assemblies) на страни като САЩ, Нидерландия, Канада, Република Корея и други, че правителството на Япония носи международни юридическа отговорност за “жените за утеха”, правителството на Япония не изпълнява нито едно от множеството препоръки.

Липса на изпълнение за разследване и завеждане на съдебно дело срещу извършителите (failure to investigate and prosecute perpetrators), липса на изпълнение на компенсация на жертвите (failure to compensate the victims), и изопачаване на историческите факти в учебници и книги са основните проблематики. Правителството на Япония е призовано да направи официално признание, да поднесе извинения и да поеме по ясен и недвусмислен начин историческата и правна отговорност за принуждаването към сексуално робство, извършено от имперските въоръжени сили по отношение на млади жени, известни на света като "жени за утеха", по време на колониалната и военна окупация на Азия и островите в Тихия океан от 30-те години на 20 век до края на Втората световна война.

От гледна точка на влиянието на исторически конфликти върху двустранните отношения на Южна Корея и Япония, този нерешен проблем е в епицентъра на хладните отношения между двете страни през годините. От години правителството на Южна Корея настоява за справедливост и извинение към малкото живи оцелелите жертви - само за Южна Корея към 2022 живите оцелели са 12, но без успех. Предполага се, че по време

на Втората световна война южно-корейските жени са били 240 от общо 200 000 жертви. Насилието срещу жените, особено систематизираната схема за сексуален трафик на японското правителство не трябва да се отрича, а трябва да се признае, за да се предотвратят подобни престъпления в бъдеще и за да се признае най-основното право на човека - на живот, достойнство и право.

Bronze busts of former sex slaves, or “comfort women,” for Japanese troops in World War II, at the House of Sharing shelter in Gwangju, South Korea. July 3, 2022.

(Woohae Cho/The New York Times)

Изготвила: Кети Канг

Източник:

https://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/ngos/comfortwomen_japan_cedaw44.pdf

Представяне на отрасли на международното публично право

Международно бежанско право

История

Правната рамка на бежанското право, която ни е позната в 21. век, е поставена в следствие на събитията през предходния 20. век. Въпросът за бежанското право се появява на дневен ред в Европа в контекста на Първата световна война, а по-конкретно с разпада на Османската, Австро-унгарската и Руската империя. Споменатите събития водят до териториални промени, масови преселения на групи от етноси/народи и съответно до тяхното репресиране (включително геноцид).

През 1930 г. Обществото на народите създава Международната служба за бежанците "Нансен", която цели продължаването на дейността на Фритьоф Нансен в помощ на военните бежанци. Със задаването на хоризонта на Втората световна война и все повече разрастващата се вълна от бежанци през 1938 г. се създава Междуправителствен комитет за бежанците. Неговата дейност е насочена предимно към лицата, бягащи от Германия, Австрия и Испания, и се изпълнява независимо от дейността на Обществото на народите.

Историята на бежанското право показва, че най-силно международно сътрудничество в сферата има по време на и след Втората световна война. Така през 1944 г. се създава първата структура на все още неоснованата ООН - Администрация за помощ и възстановяване на Обединените нации, а през 1946 г. се създава Международната организация за бежанците.

С приемането на Всеобщата декларация за правата на човека през 1948 г. правото на убежище се утвърждава като основно човешко право.

Предвид предприетите действия, целящи постигане на закрила и оказване на помощ на бежанци от всякакъв произход, е предприета и следващата логична стъпка, а именно приемането на Женевската конвенция за статута на бежанците през 1951 г.

Женевската конвенция - значение. Други източници от международното право

Непосредствено преди приемането на Конвенцията от 1951 г. Генералната Асамблея на ООН създава т.нар ВКБООН (Върховен комисариат за бежанците към ООН). Ролята на ВКБООН е на лидер и координатор на международните действия, насочени към защита на бежанците. ВКБООН следва да прилага усилия за закрилата на

правото на убежище на всекиго независимо от неговата/нейната национална, етническа или друга принадлежност и независимо от държавата, в която това право се търси.

Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. е в основата на международното бежанско право. На първо място тя място, дефинира понятието "бежанец" в своя член 1. Оттук следва и да отбележим разликата между понятията "бежанец", "търсещ закрила", и "имигрант".

"Бежанец" е лице, което е напуснало своята страна на произход и няма възможността да се върне там поради сериозна заплаха за своите живот и свобода. Конвенцията от 1951 г. установява принципа, че бежанците не трябва да бъдат насилствено връщани на територия, където животът или свободата им биха били застрашени (принципа *non-refoulement*) и определя задълженията на бежанците и отговорностите на държавите към тях.

"Лице, търсещо закрила" е генерално определение за лице, търсещо международна закрила. В някои държави юридическият термин означава лице, което е подало молба за получаване на статут на бежанец и все още не е получило отговор. Не всяко лице, търсещо закрила, ще получи статут на бежанец. Въпреки това лицето, търсещо закрила, не може да бъде насилствено върнато в неговата/нейната държава по произход, докато молбата не е разгледана по справедлива процедура.

Терминът "имигрант" се отнася до лицата, които по собствена воля и желание променят своето местопребиваване. За разлика от бежанците, имигрантите не са подложени на сериозна заплаха за техните живот и свобода. Имигрантите се ползват от защита на държавата по местопребиваване и са свободни да се върнат в държавата си на произход във всеки един момент.

Конвенцията е изготвена малко след Втората световна война, а авторите ѝ са фокусирани върху бежанските проблеми, съществуващи по това време. Определението за бежанец в Конвенцията от 1951 г. се отнася до лица, които са станали бежанци в резултат на събития, настъпили преди 1 януари на 1951 г., и държавите трябва да декларират дали ще прилагат това определение само за събития, които са се случили в Европа, или също и за събития в други части на света. С появата на нови бежански кризи по целия свят през 50-те и началото на 60-те години на миналия век става ясно, че времевият и географският обхват на Конвенцията от 1951 г. трябва да бъдат разширени. За тази цел през 1967 г. е приет Протоколът към Конвенцията за статута на бежанците.

Протоколът от 1967 г. е независим, макар и пряко свързан с Конвенцията от 1951 г., документ. Протоколът премахва времевите и географските граници, установени в Конвенцията. С присъединяването си към Протокола държавите се съгласяват да прилагат основното съдържание на Конвенцията от 1951 г. (членове 2—34) по отношение на всички лица, определени като "бежанци" в Протокола, без ограничения във времето и мястото.

Повечето държави предпочитат да се присъединят както към Конвенцията, така и към Протокола. По този начин те потвърждават, че и двата акта са основополагащи за международната система за закрила на бежанците.

Конвенцията от 1951 г. и Протоколът от 1967 г. са до днес действащата кодификация на института на предоставяне на убежище. Тяхното предимство е в универсалния и недискриминационния им характер, както и в основните ценности, които отразяват.

Освен приетите на международно ниво актове историята познава и регионална практика в сферата на закрилата на бежанците и техните права. Например такъв акт е приет от Африканския съюз през 1969 г.: Конвенция относно конкретни аспекти от проблемите на бежанците в Африка. Тази конвенция цели установяването на две положения: на първо място, стреми се към прилагането на нормите на бежанското право от държави, които не прилагат Конвенцията от 1951 г. и Протокола от 1967 г.; на второ място, Конвенцията потвърждава, че "предоставянето на закрила на бежанците е мирен и хуманитарен акт", който не трябва да се счита за "неприятелски акт" от която и да е държава-членка на ОАЕ (сега Африкански съюз) и изисква от държавите - страни по конвенцията, да предприемат подходящи мерки за облекчаване на тежестта на държавата, предоставяща закрила "в духа на африканската солидарност и международното сътрудничество".

По подобие на приетата от ОАЕ конвенция в Латинска Америка през 1984 г. се приема Декларацията от Картаген, с която се утвърждава централното значение на Конвенцията от 1951 г. и която е израз на продължилото международно сътрудничество в сферата на бежанското право. Липсата на юридическо обвързване на Декларацията не става пречка за интегрирането на нейни елементи в националните законодателства в региона.

По отношение на Средния изток и Азия до момента не съществуват юридически обвързващи актове в сферата на бежанците, но по въпроса са приети Бангкокските принципи за статуса и третирането на бежанците (2001 г.), както и Декларацията Ашхабад (2012 г.).

Задължения на държавите. Актуални въпроси и проблеми

Отговорността на държавата започва със справяне с първопричините за принудителното разселване. Укрепването на върховенството на закона и осигуряването на сигурност на гражданите, правосъдие и равни възможности са от решаващо значение за прекъсване на циклите на насилие и дискриминация, които могат да доведат до разселване.

Когато страните се присъединят към Конвенцията от 1951 г. или Протокола от 1967 г., те се съгласяват да защитават бежанците на тяхна територия и под тяхна юрисдикция в съответствие с условията на тези актове. Държавите също така се споразумяват да разширят съответните права на бежанците в съответствие с

международните задължения в областта на правата на човека. Дори държави, които не са страни по Конвенцията или Протокола, са обвързани от принципа на забрана за връщане, който се счита за норма на международното обичайно право и като такъв е задължителен за всички държави.

Различните клонове на управлението, независимо дали са изпълнителната, законодателната или съдебната власт, имат допълващи се роли и отговорности за създаване и поддържане на държавни системи за убежище, основани на принципите на правовата държава и осигуряването на закрила и трайни решения за бежанците. Тези отговорности не се ограничават само до централното управление - регионалните и местните власти също играят важна роля.

Освен това международното сътрудничество е особено важно, когато страните, особено развиващите се страни, трябва да приемат голям брой бежанци за дълги периоди от време без непременно да разполагат с достатъчно ресурси, за да ги обезпечат. Масовият поток и продължителните бежански ситуации поставят огромно напрежение върху приемащите страни. Други държави могат да допринесат чрез предоставяне на финансова и техническа помощ и чрез участие в програми за презаселване на бежанци.

Следва да се отбележи, че държавите имат специални задължения и към т.нар. уязвими групи (т.е. жените, децата, възрастните хора, хора със специални нужди и др.). Например спрямо децата следват задълженията за действие в най-добрия интерес на детето, развитие и изграждане на убежища/лагери предвид пола на детето/децата, осигуряване и наблюдение на алтернативни грижи и условия за настаняване на непридружени и/или разделени от семейството си деца и др.

Предвид актуалните въпроси, ще разгледаме на практика небезизвестните действия на Полша през 2021 г. С нарастване на потока на бежанците, които влизат от Беларус на територията на Полша (включително и незаконно) през 2021 г., Полският парламент обсъжда идеята за построяване на стена на границата на двете държави. Тази инициатива е приета остро от правозащитниците в Европа и напомня на действията, предприети от Израел при построяването на стена между Израел и Палестина. В Съвещателно мнение на Международния съд на ООН от 2004 г. се изтъква и друг аспект на проблема, който придобива все по-голяма популярност. Става дума за нарастващата тенденция на позоваване на принципа на нужда от самозащита, който принцип е заложен в чл. 51 на Хартата на ООН. През последните години този принцип се изтъква в редица аргументи, като дори се обвързва и с темата за разпространението на тероризма. Въпреки това практиката на Съда на ООН установява, че позоваването на т.нар. “защита на националната сигурност” при явно нарушение на разпоредбите на международното право и обичаи и липсата на реална опасност за националната сигурност не е основателна.

В последните години някои изследователи поставят под въпрос актуалността на Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. Те се позовават на времевата рамка и съответните условия, в които е създадена и приета Конвенцията, и смятат, че нейните

разпоредби не са предвидени за размерите на потоците от бежанци, които светът е видял след нейното приемане. Въпреки това Конвенцията от 1951 г. и Протокола от 1967 г. кодифицират международния обичай и основополагащи принципи в областта на бежанското право, които служат и се прилагат в редица национални правни системи по света.

Изготвила: Христина Трошанска

Източници:

1. Конвенция за статута на бежанците от 1951 г.
2. “A guide to international refugee protection and building state asylum systems” - UNHCR, 2017
3. Часто задаваемые вопросы о международно-правовых аспектах борьбы с терроризмом - UNODC, 2009
4. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/131/1677.pdf>
5. <https://www.euronews.com/2022/06/30/poland-completes-186-kilometre-border-wall-with-belarus-after-migration-dispute>

Престижно представяне на Европейското състезание по международно хуманитарно и бежанско право

Седмото издание на Европейското състезание по международно хуманитарно и бежанско право се проведе в Любляна, Словения, между 15 и 18 ноември 2022 г. Тази година Юридическия факултет на Софийския университет беше представен от студенти, членове на Кръжока по международно публично право – Йоанна Ченалова, Калина Славова и Яна Обрешкова. Те се представиха блестящо на всички етапи от състезанието и се класираха на второ място сред отбори от престижни университети в Европа. Треньор на отбора, студент, бивш участник в състезанието и също член на нашия кръжок беше Мария Желязкова.

Поздравления, момичета!

Гордеем се с вас!

От ляво на дясно: Йоанна Ченалова, Калина Славова, Яна Обрешкова

За Кръжока

Кръжокът по международно публично право към Софийския университет “Св. Климент Охридски” обединява студенти с интерес в сферата на международното право и международните отношения и им предоставя възможност да задълбочат знанията си по вълнуващи за тях въпроси и да развият уменията си за писане на правни текстове, правене на правни проучвания, изготвяне и изнасяне на презентации, говорене пред публика.

Студентите от кръжока имат свободата сами да избират с каква тема да се занимават и формата, в който искат да работят, включително:

- Писмени разработки, които да бъдат включени в месечния бюлетин на кръжока;
- Презентации пред публика и групови дискусии;
- Симулации на преговорни процеси по актуални международни проблеми и конфликти;
- Изготвяне на собствен проект за събитие или инициатива, която организаторският екип и членовете на кръжока да осъществят.

Всеки, който има желание да стане член на кръжока, може да се свърже с нас чрез:

=> нашата [Facebook страница](#)

=> нашия [Instagram профил](#) - @international.law.group.su

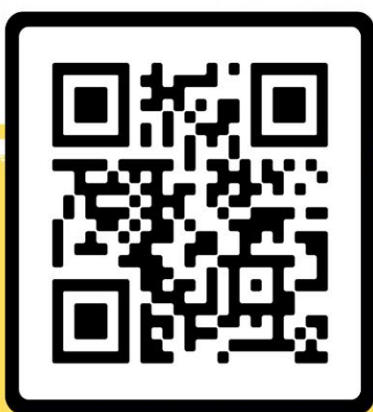
=> [контакт формата](#) на нашия сайт

=> нашия имейл адрес - international.law.group.su@gmail.com

Всеки, който иска да следи за наши минали, настоящи и бъдещи събития, може да посети и нашия [уебсайт](#) или нашия [YouTube канал](#).

Кръжок по международно публично право

**ВКЛЮЧЕТЕ
СЕ В ДЕЙНОСТИТЕ
НА КРЪЖОКА!**

СКАНИРАЙТЕ QR
КОДА, ЗА ДА СЕ
ЗАПИШЕТЕ

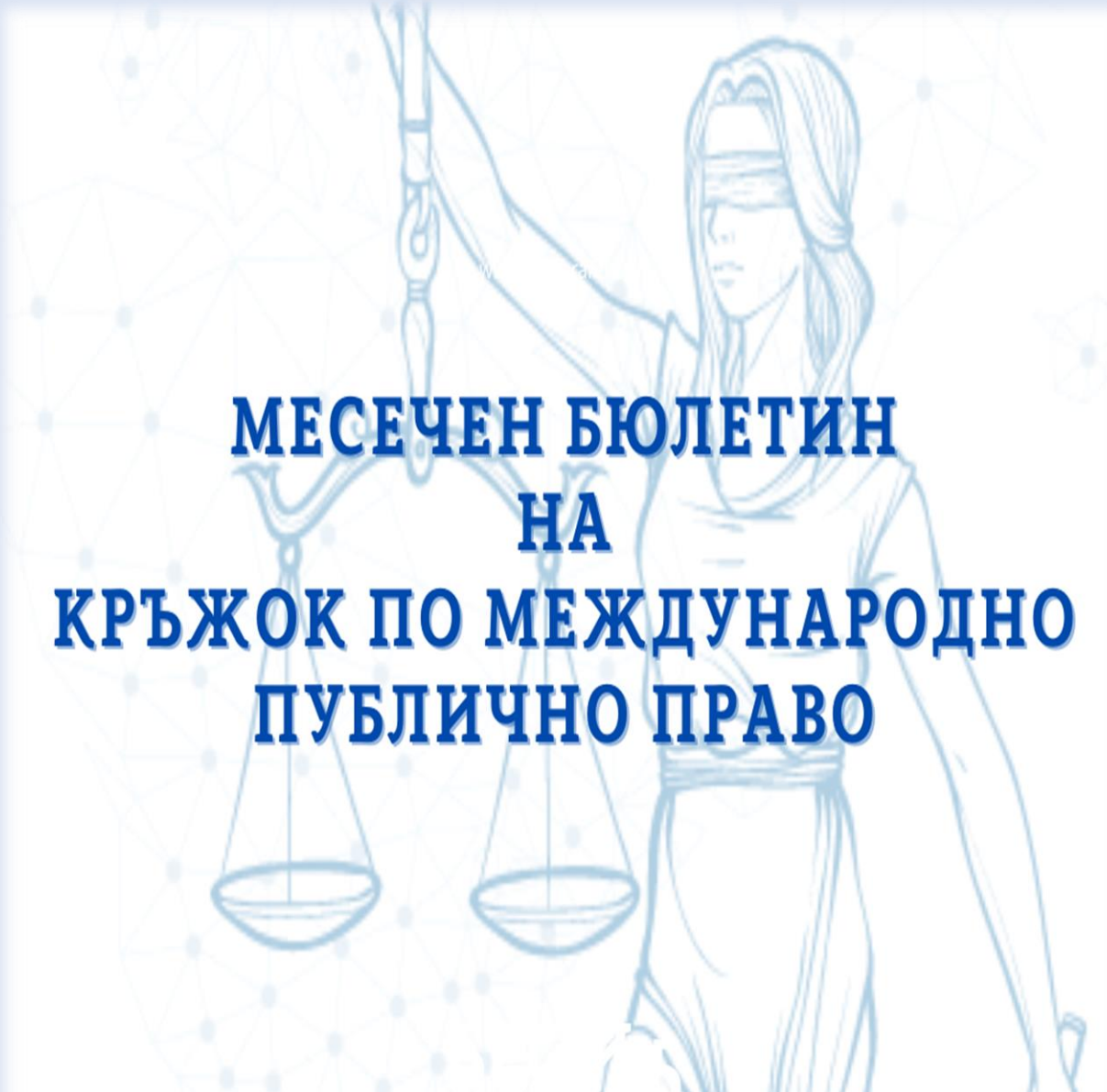
Кръжок по международно
публично право към Софийски
университет

[international.law.group.su](https://www.instagram.com/international.law.group.su)

international.law.group.su@gmail.com

**МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН
НА
КРЪЖОК ПО МЕЖДУНАРОДНО
ПУБЛИЧНО ПРАВО**

**Очаквайте брой 10 през
месец декември !**

**МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН
НА
КРЪЖОК ПО МЕЖДУНАРОДНО
ПУБЛИЧНО ПРАВО**

Редактори

Яна Обрешкова, Денислав Маринов,
Ния-Сирма Петрова

Дизайн

Ния-Сирма Петрова,
Надя Денкова,